

INGLIZ TILIDA ERKIN SO‘ZLASHISHNI RIVOJLANTIRISH USULLARI

Davronova Ra’no

Samarqand davlat chet tillari instituti talabasi

Ilmiy rahbar: Zubaydova Nilufar

Annotatsiya: Ushbu maqola ingliz tilida erkin va ravon so‘zlashuvni rivojlantirish usullarini o‘rganish uchun yaratilgan. Unda lug‘at boyligini oshirish, tinglash va tushunish malakalarini rivojlantirish, muloqot qilish imkoniyatlarini kengaytirish va nutqni yaxshilashga qaratilgan tavsiyalar taqdim etilgan. Shuningdek, o‘z-o‘zingizni sinash, ijtimoiy munozaralarda ishtirok etish va professional yordam olish usullari ham yoritilgan. Bu maqola ingliz tilida so‘zlashuvni rivojlantirish uchun foydali bo‘lib, o‘qish oson va maroqli tarzda yozilgan.

Kalit so‘zlar: Ingliz tilida so‘zlashuv, ravonlik, lug‘at boyligini oshirish, tinglash va tushunish, til rivojlantirish usullari, til o‘rganish metodlari, til almashinuvi, so‘zlashuv qobiliyatini yaxshilash.

Ingliz tilida erkin so‘zlashishni rivojlantirish oson emas, lekin to‘g‘ri yondashuvlar va doimiy mashq qilish bilan bu maqsadga erishish mumkin. So‘zlashuv malakasini oshirish nafaqat ishonchni mustahkamlaydi, balki tilni yanada samarali va tabiiyroq qo‘llash imkonini beradi.

Fikrlarni anglash uchun kengaytirilgan lug‘at yaratish. Tilni rivojlantirishda asosiy omillardan biri boy lug‘atga ega bo‘lishdir. Faqatgina so‘zlarni yodlash emas, balki ularning qo‘llanilish kontekstini tushunish ham muhim. Lug‘at boyligini oshirish uchun quyidagi usullar yordam beradi: Kuniga yangi so‘zlar o‘rganish – Har kuni uch-to‘rt yangi so‘zni tanlang va ularni iboralar ichida qo‘llab, fikr bildiring. Tayanch mavzular bo‘yicha so‘z yodlash – Masalan, turizm, texnologiya yoki ish faoliyatiga oid so‘zlar lug‘atini shakllantiring. Sinonimlar va antonimlarni bilish – Bir so‘zning ko‘p ma’nolari bilan tanishish til boyligini kengaytiradi va so‘zlashuvda ravonlikni oshiradi. Qiziqarli matnlarni tinglash va tushunishni rivojlantirish. Agar so‘zlashuv qobiliyatini rivojlantirmoqchi bo‘lsangiz, boshqa odamlarning nutqlarini tinglash juda muhimdir. Qiziqarli va hayotiy mavzularda tinglash orqali siz nafaqat talaffuzni, balki jumalarni qanday shakllantirishni ham o‘rganasiz. Bu borada quyidagi manbalardan foydalanish mumkin: Ingliz tilidagi turli mavzularda podkastlarni tinglash orqali har xil aksentlar va uslublarni o‘rganishingiz mumkin. Videolar va filmlar – ingliz tilida film ko‘rish va ularning mazmunini tushunish tilni sezilarli darajada rivojlantiradi. Interaktiv audio darsliklar – Audio darsliklar nutq rivojlanishida katta yordam beradi. Tinglash va tushunish malakasi o‘zaro bog‘liqdir va bunda audio darslar yordam beradi. Ijtimoiy Muammolar yuzasidan munozaralarda ishtirok etish. Ingliz tilida so‘zlashishni rivojlantirishning eng samarali usullaridan biri - bu o‘z fikrini erkin ifoda etishga o‘rganishdir. Buning uchun quyidagi usullardan foydalanish mumkin: Onlayn suhbat guruhlari – Har xil ijtimoiy platformalarda ingliz tilida suhbatlashadigan guruhlar qo‘shiling. Bu yerda siz nafaqat muloqot qilishni, balki o‘zingizning fikrlaringizni

muhokama qilishni ham o'rganasiz. Til almashinuvi dasturlari – Til almashinuvi ilovalari orqali ingliz tilida gaplashadigan hamkor topishingiz mumkin.

Debatlarda qatnashish – Onlayn debatlarida qatnashish nafaqat fikr bildirishni, balki nuqtai nazarni to'g'ri ifodalashni o'rgatadi. Muntazam ravishda o'zini sinovdan o'tkazish. Muntazam mashq qilish orqali siz tilni yaxshiroq o'zlashtirasiz. O'z-o'zingizni sinab ko'rish va rivojlanish darajasini baholash so'zlashuv ravonligini oshiradi. Ushbu mashqlar yordam beradi: Vaqt belgilab, so'zlashuv mavzulari bo'yicha nutq qilish – Har kuni bir mavzuni tanlab, u haqda qisqacha gapirishga harakat qiling. O'zi bilan muloqot qilish – Kun davomida biror mavzuda fikr yuritib, o'z-o'zingizga savollar bering va javob oling. Kundalik yozuvlar – Kunning asosiy voqealari yoki fikrlaringizni ingliz tilida yozing. Bu so'z boyligingizni va grammatik bilimingizni rivojlantiradi. Professional yordamga murojaat qilish. Agar mustaqil o'rganish bilan qiyinchilik sezsangiz, malakali o'qituvchilar yoki til maktablariga murojaat qilishingiz mumkin. Professional yondashuv orqali tilni tezroq va to'g'ri o'zlashtirasiz. Quyidagi imkoniyatlar mavjud bo'lib, individual o'quv dasturlari – til o'rgatish kurslari orqali o'z so'zlashuv darajangizni mustahkamlay olasiz. Xususiyy repetitor yollash – Repetitor bilan ishlash tezroq va o'zingizga mos yo'lda rivojlanish imkonini beradi. Intensiv treninglar – Qisqa muddatli intensiv mashg'ulotlar so'zlashuv qobiliyatini oshiradi va tez natija beradi. Matnni ovozingizda qayta hikoya qilish. Kitob yoki maqolalar o'qib, ularning mazmunini qayta hikoya qilish sizni faqatgina o'qigan narsani eslab qolishga emas, balki uni o'z so'zlaringiz bilan ifodalashga ham o'rgatadi. Bu orqali yangi so'zlarni qo'llab, so'zlashuv malakasini oshirasiz.

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilida erkin va ravon so'zlashuvga erishish ko'p vaqt va kuch talab etadigan jarayon bo'lsa-da, bu orqali tilni o'rganish qiziqarli va maroqli kechadi. Til rivojlantirishning turli usullarini qo'llash va muntazam ravishda mashq qilish orqali qisqa muddatda katta yutuqlarga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Brown, H. Douglas. Principles of language learning and teaching. Pearson education, 2007.
2. Harmer, Jeremy. The Practice of English Language teaching. Pearson Longman, 2007.
3. Richards, Jack C., and Theodore S. Rodgers. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.
4. Lindstromberg, Seth. Language Activities for Teenagers. Cambridge University Press, 2004.
5. Crystal, David. English as a Global Language. Cambridge University Press, 2012.